

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft., negyedévre 3 ft.

Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethető: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedésében. Egyes szám ára 5 kr. o. e.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordaiútcza szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetéseket felvételnek: Helyben: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Voglerner (Neuer-Markt 41 sz.), Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Urlicza 13. Lang et Schwarz, Fördörcze 1. Süddeutsche Annoncen-Expeditio Stuttgart. Nyilttér sora 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként
egész nagy lven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft. o. ó.
kilencz óra 9 „ „ „
félre 6 „ „ „
övnegyedre 3 „ „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőség-hez küldendők be.

A „Kolozsv. Közlöny“
szerkesztősége.

Bécs, ápril 17.

—r. A közös pénzügyminiszterium részéről a legközelebbi napok egyikén fog a felelet előterjesztetni azon interpellációra, melyet Wahrmann Mór és Széll Kálmán intéztek a közös pénzügyminiszterhez a déli vasutársaság által a lombard-velencei vasutonalért fizetett összeg tárgyában. Az összeg 1.063.000 frira rug, mely az osztrák pénzügyminiszter pénztárába e ezimen fizetett; a kérdés pedig tudvalevőleg oda irányult, miért nem folyt ezen összeg, mely kétségtelenül közösügyi jelleggel bír, a közös pénzügyminiszter cassájába? A közös pénzügyminiszter képviselőjétől, ki az interpellációra legközelebb feloltni fog, azon felvilágosítást nyertük, hogy ezen összeg lefizetéséről a közös kormányának eddig nincs tudomása; de a közös pénzügyminiszterium részéről a magyar delegációnak ki fog jelenteni, hogy e kérdést a közös kormány is közösügynek tekintti, vagyis a déli vasutársaság által fizetett összeg a közös aktívák között fog szerepelni. De másfelől természetes az is, hogy mindaddig, míg a közös aktívák és passívák kérdése rendeztetni nem fog, mindégik állam pénzügyministere a pénztárába befolyó illi természetű összegeket a közös aktívák és passívák számláján kezeli és szükség esetében el is használja. Minden egyes esetben tehát ujjolag felvetni a kérdést s elszámolást sürgetni, mielőtt az összegek összege s azok elosztásának módja meg nem állapították, nem vezetne célhoz; míg másfelől az illi természetű összegek az által, hogy egyik vagy másik fél pénzügyminisztere által kezeltek, sem közös természetűek el nem vesztik, sem a kérdés megoldásának lehetséges módjait nem praecupálják. A kérdés tehát, mely az interpelláció által megpendített, egyelőre elintézetlen marad; de nagyfontosságúvá vált az interpelláció az által, hogy egy mély homályba merült, de megoldásra váró kérdésnek elintézését, vagy legalább az az iránti tárgyalásokat siettetni fogja. Az interpellációra adandó válaszal, melynek tartalma az elmondottakkal azonos leendő, a magyar delegáció természetesen meg fog elégedni.

Bécs, ápril 17.

—r. A magyar delegációnak mára hirdetett ülésében a közös hadügyi költségvetés tárgyalása lett volna megkezdendő, mely azonban részben azért, mert a bizottság jelentése csak ma osztatott szét, részben mivel számosan a delegáció tagjai közül még nem érkeztek meg, elmaradt. Így tehát csak a holnap ülésben fog a tárgyalás megkezdetni; mindenekelőtt az előadó, Bujanovics Sándor fogja a hadügyi albizottság nézetét tolmácsolni; utána valószínűleg Zsedényi Ede és Pulszky Agost fognak szólni. Wahrmann szintén feliretta magát, de csak azon esetben fog szólási jogával élni, ha a Skene-féle szerződés fog szóba jönni. Pesten néhány nappal ezelőtt az a hír volt elterjedve, hogy Őrményi is szólni fog; mi azonban, a mennyire Őrményihez nagyon közel áll emberektől értesültem, alig valószínű, miután Őrményi nem lát jelenleg indokot arra, hogy a hadi szervezet iránti nézeteit előterjessze.

A mi Bécs physiognomiáját illeti, az a le-

hető legünnepélyesebb. Ezernyi ezer nép az utcákon; lépten nyomon egyenruhát, diszöltönyt látni. Fény és pompa uralkodik mindenütt, a hová csak a szem tekint. Mária Theresia korába képzeli magát vissza az ember, látva ennyi szemképrázató ragyogást. Ma van a nagy próba a holnapi theatre paré-ra. Az ünnepélyek részleteiről különben, melyeket szerencsés leendek közvetlenül megzemléhetni, tüzetes jelentést írok.

Egy regeneratív eszme.

(A—a.) A m. k. belügyminiszter hivatali elődének a királyföldi viszonyok rendezéséről készített törvényjavaslatát a törvényhatóságokkal véleményezés végett közöltetni rendelte.

Vártam, hogy hozzászólnak a fővárosi lapok, reméltem is azt, mert — nézetem szerint — ez egy új, merész, gyakorlati, sőt kimondom, egy újjászülő — regeneratív — eszme.

Azonban csak egyszerűen regisztrálva lett, mint annyi sok helyes és szükséges kezdemény.

Váltunk egy-két szót róla mi, a kiket az — bár mi csak provincia vagyunk s szavunknak provinciális értékét ismerik el — szintén érdekel.

Ama törvényjavaslat a korábbi törvényhozási időszak fejleménye, azon időből, a mi kor az országnak más képviselői voltak, más miniszter alatt jött létre, egy sokképpen befolyásolt politikai irodalom és hírlapi irányzat közreműködése mellett kapta mostani szervezeti alakját.

A miniszter tette újabb hivatkozás a sajátora, a törvényhatóságok értelmiségére, a közvéleményre. Ez a tagadhatatlan sokban tulajdonság menő központosság ellenében egy mérőben új eszme, mi, felhasználva, a mostani kormányzati rendszer jótékony reformja egyik csiráját rejti magában.

Merész is ez; mert az eddigi traditívól szakít. A mint a közelebbi 6 év alatt a képviselő meg lett választva s kebeléből kikelt a kormányzó miniszterium, a törvényhatóságoknak bár indirect legislatív tuncioja azonnal ketté metszetett: meg nem kérdezték, utasítást nem adhattak, képviselőiket vissza nem hívhatták, bizalmatlanságot nekik nem szavaztak, a kormányzó miniszter és ellenőrző parlamenti képviselőben központosult a törvényhatóság összes hatalmi része.

A fenforgó eset forduló pontot jelez, azt tanusítva, hogy ama két három képviselő, a kit egy vármegye, szék, vidék és város a parlamentbe elküldött, nem vitte magával a küldő törvényhatóság politikai jogai összeségét, nem bírja a tudás és törvényhozási bölcsesség bőségszaruját, világosan rámutat azon tényre, hogy még otthon is maradnak eszes, közügyszerető, hasznos tanácsokra képes polgárok.

Gyakorlati sága mellett ez eszmének egész mult politikai életünk szól. Vagy nem így volt-e az alkotmányunk életbe létekor mindig? A követek figyelmeztették küldőiket a feltűnt nagy kérdésekre, utasítást kértek, vagy a törvényhatóságok önjogkörükben tették ezt. Egy üdvös eszme- és nézet-kicsérélési viszonyban volt az országgyűlések egész tartama alatt a követ küldőivel. Ha változott a politikai pártirány az országgyűlésen, vagy a többség a törvényhatóságokban, mindkét esetben mindkettőnek ut nyílt alkalmazkodásra, vagy netalán változott nézetei érvényesítésére. A politikai tevékenység nem halványult sőt hült el a vi-

dékeken egészen, mint most, az élet üde vérforrása nem költözött egyedül a parlamentbe át.

Most, ha a képviselő mandatumát kikapta s az országgyűlés igazolta, vége van minden egybekötöttesnek: mi az adótárakba fizetősöket beszoigaltatjuk, a háznagy kiadja, ő a gyűlésekbe eljár s hallgat, némely alszik, másik a folyosón szivarozik, vagy elmegy haza s gazdaságát folytatja, dözöl a kávéházakban, üzérkedik a börzén, kunyorál hivatalért a miniszteriumok aytján, míg a hó 1-je ismét eljő, akkor megint kivési díját. Nincs képviselői tudósításnak hire is. Husz—huszonöt képviselő meghozza a törvényeket, 200—300 eltölti munkátlanul a három évet, s akkor gyakran egy bombasticus beszéddel tudatja választóival, hogy otthon van s igyekszik megnyerni bizalmukat arra, hogy majd megint elküldjék. Így igen sok képviselőnek élete s existenciája semmit sem tevéssel tökéletesen biztosítva van.

A belügyminiszter most meghallgattatni rendeli a törvényhatóságokat, hogy lássa az ottani közvéleményt s az illető képviselők nyilatvanítandó nézetét, hogy legyen valami ellenőrzés, valami ösztönző befolyás a képviselő irányában is. Valóban ez egy gyakorlati intézkedés. A kormányhatalom két esatornán jut el a közvélemény hű megismeréséhez: a képviselők és küldők nyilatkozatai után.

Végre a törvényhatósági élet koronkénti fel-frissülésére s lassankénti megújodására viz ez intézkedés. Valljuk meg őszintén, hogy bizottmányaink többnyire a törvényhozás irányában fejbőlintő intézményekké, stagnáns, vagy éppen holt testületekké lettek, gyakran még a megalkotott törvények felolvasására sincs kedvök s idejük. Itt nem ép az organismus, e téletenségben politikai rothadás jelei nyilatkoznak.

A miniszter most munkálkodásra hívja fel őket. E törvényhozási szak egy igen fontos kérdésében véleményt kér tőlük. Ez a törvényjavaslat megolvasását, a tárgy tanulmányozását teszi szükségessé. Egybe kell hívni a tehetségesebb férfiakat, megvitatni azokkal a leküldött munkálatot. Ez eszmeeserét, elvi vitákat, szellemi munkásságot idéz elé, mi irányt ad s oktató és elevenítő hatással lesz a közgondolkodásra, a törvényhatósági életre nézve.

Nem tudható, hogy fogadtatik ez intézkedés; mert a törvényhatóságokban elszoztunk a hasonló komolyabb discussiótól; a mi nem kebeli, könnyen intézhető ügy, alig érdekel. De azt hiszem, lesznek mindenütt buzgó, belátó férfiak, a kik egy e törvényjavaslat, mint a miniszteri eljárás szabadelvűségét, fontosságát és ezelszerűségét átlátva annak előzékenyen és ügyszerető buzgósággal felelnek meg, elfogadását ajánlják, bizottságokat küldenek ki, s azokat általánosságban, vagy a főbb irányelvek megjelölésével, és így alapos vélemény kidolgozására s haladéktalanul beadására utasítják.

A törvényhatóságok traditói, életreválósága s politikai és erkölcsi ereje ezt föltételezik.

A királyföldi viszonyok rendezése az ország összes törvényhatóságait érdekli; szükség, hogy az ne a kormány, sem illető szász honfitársaink egyoldalú akarata, hanem az ország teljes szabadsággal nyilatkozó közvéleménye, közóhajtása, közmegnyugvása szerint intéztessek el. Ha e rendezés előjogokat adna egy nemzetiségnek mások felett, ha az állam egységes és organicus fejlődését s consolidációját lehetlenné tenné, ha terheket venne le némelyek válláról s azoknak mások által hor-

dozását rendelné, ez esetekben a rendezés igaztalanságon nyugodván, s a polgári jogegyeulőséget sértvén, rokonszenvre és közmegnyugvása nem találta. E nélkül pedig az alkotott törvényvel czélt nem érünk. Ha a fenmondottakat netalán mind mellőznők is, ez egyedüli körülmény eléggé indokolja a miniszteri előlemlített kezdeményezést, mit én valódi lelki örömmel vettem, mint a törvényhatóságok autonómiaja és önálló életfejlődése iránti nyílt elismerést és őszinte hódolatot.

Minő tekintetekben érdeklő a kérdés a törvényhatóságokat, s melyek azok a szempontok, melyekből — nézetem szerint — azoknak, a megküldött törvényjavaslatot megvizsgálniok kellene, elmondom egy közelebbi számban.

Legujabb táviratok.

Bécs, ápril 17. A magyar országgyűlés üdvözlő küldöttségét ő felségeik s Gizella főhercegnő szombaton fogják elfogadni. Az elfogadás valószínűleg egyszerű lesz s beszédek nem tartanak. Erdődy István és Viczay Héder grófok belső titkos tanácsosokká fognak kineveztetni.

Bécs, apr. 17. Lipót főherceg ma 11 órakor fogadta a birodalmi tanács küldöttségét. Arnulf Lipót főherceg és Luitpold főherceg, a völegény atyja, meglátogatták gr. Andrassyt.

Bécs, apr. 17. A bécsvárosi község tanács által rendezett estély fényesen kezdődött. A terem már 8 órakor zsufolva voltak. A teremben az udvar számára aranyal diszített piros damasztal bevont emelvény van. A táncrend egy kékszinű könyvecske, melynek osztrák színekét viselő tábláján az egybekelő pár arcképe látható; a rendezők piros vállszalagot viselnek, Pont fél 11-kor megjelent az udvar. Felder polgármester egy küldöttség élén a bemenetnél fogadta azt hosszabb üdvözlő beszéddel mire ez a sorfalat képző közönségen végig meuve, az emelvényre meg is olt egy kis cerce-t tart. A karzatot ragyogó hölgykorszor foglalta el. A férfiak tuhyomó számmal frakkban jelentek meg, katonai és udvari tiszték kis egyenruhában. A magyar delegáció tagjai szintén megjelentek az ünnepélyen.

Gizella főhercegnő esküvéje.

Bécs városházán most mindenki a nagy diszballal van elfoglalva, melyet a székvaros Gizella főhőgnő menyegzője alkalmából jövő szombaton rendez; a bizottság, a rendezők, a tisztviselők mind előkészületi munkákkal vannak elhalmozva. Mindent a legkisebb részletekig állapotának meg, sőt, hogy sehol fennakadás ne történjék, tegnapi valóságos főpróbat tartottak. A bejárások és a páholyok felügyeletét huszonegy tisztviselő fogja vinni, és pedig kettő a jegyek beszedését fogja végezni, egy az igazgatói lépcsőnél, négy az oldalcsarnoknál, egy a főcsarnoknál, kettő a rezervált páholyoknál, kettő a bufetekben, és egy a bizottsági szobában teljesítendő a szolgálatot; segédekül melléjük van adva 10 tanácsos, 15 hivatali és 15 zeneegyleti szolgál. A kocsi menetrendje a következő lesz: a Lohtinger-strasse az udvarnak van fentartva, a vendégek pedig a Canova- és a Künstler-utcán fognak érkezni; bál-orvos dr. Deimel rendőri orvos lesz; a háznagy osztály tűzoltóság lesz felállítva, és nagyobb bizottság kedveért a zeneegylet házában és annak környékén az összes vizáltók próba alá vétettek. A bál jegyek kiadása tegnapelelt már befejeztetett.

A városi tanács elnöksége értesítetett, hogy ő felségeik a császár, a főhercegek és főhercegnők összes udvarokkal este fél 11 órakor fognak a bál-on megjelenni.

Az estély részleteiről a „P. Ll.“ sürgönye szerint a következőket közöljük:

Az udvar 9 óra előtt jelent meg a teremben. A menetet megnyitá a királyné Luitpold bajor hercegnő karján; őket Gizella főhercegnő követő „Li-

pót herceggel, azután a király Teréz főhercegnővel.

Az első sorban helyet foglaltak: Rudolf koronaherceg tüzérezdesi egyenruhában, Alice és Krisztina főhercegnők, a király tábornagi egyenruhában, Gizella főhercegnő fehér ruhában rózsaszínű-vel, és csipke borlással, kezében pompás virágcsokrot tartott, fürtös haját gyöngyök és rózsabimbók díszítik. Lipót hg osztrák ezredesi egyenruhában, a királyné lilaszín ruhában és a csillakkesztes rend jelvényeivel, briliáns nyakékkal s ugyanolyan diadémával.

Lupold herceg osztrák ezredesi egyenruhában. Mária Terézia főhercegnő, Lajos hg, Erzsébet hercegnő, Arnulf herceg és Rainer főhercegek nejikkel, köztük József hg Klotild főhercegnővel, Wasa, Koburg, Württemberg és Weimar nagy hercegek a második és harmadik sort foglalták. A angol, francia, német és török nagykövetei hölgyeikkel elkülönített helyen ültek, a diplomatiái kar egy, a terem körül húzódó emelkedett a estradon foglaltak helyet.

Az udvarmesterei hivatal kiadott rendszert a tábornokok, titkos tanácsosok, kamarások és asztalnokok a parketbe, a magyarországyűlési küldöttség és a delegáció tagjai ellenben a karzaton kaptak bemenetet; ez okból a „P. L.“ egy sürgöny szerint a magyar külböttek és delegátusok nagyobb része nem is jelent meg a hangversenyen.

Helyfoglalás után elkezdődött a hangverseny. A dus műsorozat nagy ügyességgel úgy volt összeállítva, hogy minden része egyenes vonatkozásban állott az ünnepély alkalmával. A hangverseny két sorozatban 10 számból állott, minden sorozatban zenekardarabok, ének- és hangszer, magánrészek s karok adtak elő.

Hangverseny után a király magához hívatta Herbeck zenekarigazgatót, Walter énekest, Wilt és Tremel énekesnőket és Hellmesberger hegedű művészt s kifejezte előttük az előadással való megelégedését. A királyné szintén néhány nyájás szót intézett a közreműködőkhez. Ő felségeik azután még egy kis ideig a diplomatiái kar több tagjával társalognak, mire jel adatott az indulásra, és a magas vendégek ugyanazon sorban távoztak, a mint jöttek volt. A fényes ünnepély 11 órakor ért véget.

Az ünnepélyek tegnap este kezdődtek a redoute-teremben tartott udvari hangversenyyel. A fényes karzaton a miküldöttségeink is jelen voltak. 9 óráig cserle volt; azután Traun gróf és Hohenlohe herceg vezetés alatt az udvar követezők rendben vonult be a hangverseny termébe: A királyné a völgegyenlyén, a náspár, a király Teréz bajor herevegnővel, utánuk a királyi ház összes tagjai.

A királyné lilaszín ruhában, pompás nyakékkal és koronával, Gizella főhercegnő fehér ruhában rózsaszínű tunique-kal. A terem tele volt méltóságokkal és hölgyekkel. Majláth és Bittó országgyűlési elnökök az estradon szintén jelen voltak.

TÁRCSA.

Vasárnapi csevegések.

Társadalmi életünk nyilvánulásának van egy hatalmas focussa, hol a forrongásban levő elemek mintegy megtestesülnek, alakot öltönek magukra; hol a sziv legbensőbb redőiben titkon érző gondolatok nézetté jegeződnek; hol e nézetek feltornyosulva, megsokasulva alkotnak egy oly közteknit, mely előtt nekünk gyalogos halandóknak meghajolni legalább is illem-szabta kötelességünk; e gyupontot, e mindent uraló nagy hatalmat elkezesztették közvéleménynek, — talán paradiából.

Olyan ez, mint az éhes farkas, mindig préda után leselkedik; nem, olyan mint a Dánaiák hordója: hiába töltik meg az események, mégis üres mindig. Leselkedik, olalkodik, csusz, mász, csak hogy áldozatra tehessen szert. Megjelenik a közhelyeken, az utcákon, sőt különböző alakot öltve magára befuródik a magánosok hajlékába, hogy anyagot gyűjtsön hírt gyártó műhelye számára.

Bámulatos berendezése van e műhelynek; de még bámulatosabb az abban véghez vitt munkaeredmény.

Mindenkinek pontosan ki van mérve a szerepköre; a tullépés közbiztonság elleni kihágást képez, mit közteknitlyel torolnak meg. Az egyik vékony fonálszálakból megindítja a vállalatot a hír szövdőszékén, a másik kivastagítja, megnagyobbitja, hogy annál kelendőbb legyen, a harmadik színez érdekesebb epizódokkal, szemképrázátot tünémenyekkel; a negyedik aztán formába önti a productumot, s bevégzi a műtétet, hogy lehető csinál a publicum elé tálalja. E folytonosan alakító processus által oly csodaszülött jó napvilágra, hogy az első munkás sokszor nem ismer saját csecsemőjét.

A munka valódi productivitására csak itt akadunk. Kénytelenek vagyunk bevallani, hogy a nemzetgazdászoknak a munka termelékenységéről nézete nagyon is szerény, az itt látott tünémenyekhez hasonlítva. Mert hisz mit mondanak a nemzetgazdák? Azt, hogy minden munka produc-

tak. — A zenekart Herbeck igazgatta. Szünet közben társalgás volt, és hűsítő hordattak körül, az előadás második része után ő felségeik bemutatták maguknak a művészeket. Rövid ideig tartott társalgás után az ünnepély 11 órakor véget ért.

Az ünnepély részletes leírását legközelebbi tárczáink fogja hozni.

A házszabályok átvizsgálására kiküldött kilenczes bizottság jelentése.

A képviselőház 1872. évi nov. hó 25-én tartott ülésének 468. sz. alatti határozata alapján kilencz tagból álló bizottságot küldött ki azon utasítással, hogy „a mult s jelen országgyűlés lefolyása alatt hiányosnak tapasztalt tenácskozási szabályokat vizsgálván, azok hiányainak pótlására nézve javaslatot terjesszen a ház elé“.

A kilenczes bizottság ebbeli feladatának eleget teendő, a jelenleg érvényes szabályokat beható és tüzetes átvizsgálás alá vette, mely munkájában, hogy a siker biztosabb kilátásával haladhasson, nem mulasztotta ugyan el más parlamentek ügyrendjéről s tanácskozási eljárásokról szóló adatokat is tanulmányozni, s azokból a helyeseknek, s nálunk is alkalmazhatóknak vélt tétéleket viszonyainkhoz illesztve felhasználni: főfigyelmét azonban leginkább azon tapasztalati adatokra fordítá, melyeket saját parlamentáris életünk különféle mozzanatai nyújtani s melyeknek természetes forrásai szokásaink s viszonyaink lévén, a szabályjavítás munkájában legcélszerűbb vezérfonalként szolgálhatnak.

Rendelkezhetvén a bizottság ily segédforrásokról, mindenek előtt azon önmagának tett kérdés iránt kívánt megállapodásra jutni: vajjon a házszabályokat ezek teljes egészében kiterjeszkedve minden részletre, vegye-e átdolgozás alá, vagy szorítottok csupán a tanácskozási s idetartozó fejezetek átvizsgálására?

A bizottságnak a most ismertett kérdés feltevésekor főleg az igazolási eljárásról szóló II. fejezet lebegett szeméi előtt, melynek fogvatkozásait bár felismeri, minthogy azonban az igazolási eljárás szabatosabb megállapítását oly összefüggésben levőnek véli egy új választási törvénnyel, hogy ennek előterjesztése s megalkotása előtt az igazolási eljárás átalakítását időelőttinek tartja, tartózkodott a második fejezet átvizsgálásától s csakis a többi hat fejezet tétéleit tevő munkálkodása tárgyául.

Ugyanezen nézet vezette a bizottságot azon második kérdés eldöntésénél is: vajjon a választási jegyzőkönyvek szerkesztési nyelvének meghatározása iránt a házszabályokban történjék-e intézkedés? Minthogy az ilyen intézkedés a házon kívül álló testületekre is kötelező lenne, a bizottság az ez irányban rendelkezést annál inkább vélte az új választási törvény számára fenntartani, minthogy a

ativ, ha az az által előhozott érték csak valamivel is nagyobb a munka előállítás költségeinél. No, már nem naiv-e e meghatározás? Va óban a tudósok nem voltak elég tekintettel társadalmi életükre, hisz különben egészen más eredményre jutottak volna. Ha azt mondjuk, hogy a munka csak akkor producív, ha százszor, ezerszer nagyobb értéket képes létrehozni, még így is igen keveset mondanunk. Nézzük csak közelebbről a dolgot, mindjárt tisztába jövünk.

Ha bekerül e gyárba egy homokszem, huszonnégy óra alatt képesek belőle akár fővénnyentert teremteni, mely elnyeléssel fenyegeti a puszták karavánját; egy folyó ölből fűrészt mérőföldeket, egyből tizet csinálni csak gyermekjáték itt; már pedig az egynemű dolgok értéke terjedelmükkel arányosan növekedik. Van még egy nemes tulajdonsága e műhelynek. Nem rabja mindig az ily fajta termékeknek, hanem tekintettel van a nagy közönség szellemi szorakoztatására is. — Sokszor oly javakkal lep meg, melyek hangulatunkra fölvillanyozó hatással vannak. — Bagoly huhogást fülemile trillává, fürgeteget szivárvánnyá, éjszakát fényes nappalá változtatni oly buvészi módon tud, hogy Bergher elpirulna szégyenletében contrá mesteriségével, s vissza térne, ez „élet vízéből“ meríteni, — ha ugyan tudna valamit róla.

A privát egyének életviszonyainak tanulmányozása, s világgá kürtölése is egyik kedvencz foglalatosság képezi e munkás szövetségnek. — Az észleletek természetesen nem közvetlen tapasztalaton alapulnak, hanem a hír-kacsa száján jutnak e feldolgozási laboratóriumba, világos tehát, hogy mindig nagyobbitott kiadásban kerülnek ki, az oda csak sovány alakban bejutott anyagok. — Középen van egy nagy retorja, melyben az összekeverési, alakváltozási, kiolvasztási műfolyam megyen végbe; ez alatt ég az örök tűz, boszu, harag, gyűlölet, ellenszenv, rokonszenv, vonzalom, szeretet s a többi színek képeiben, melyek hatalmas lángnyelvekkel csapkodják körül a kis lombikot.

Gyönyörű e látvány! Elkeseredett harc foly a győzelemért.

Amott a boszu, harag fogja nyakon a rokonszenvet; a marczona hősök halálos csapásokat mérnek a győnge tagokra, már már övök a győze-

most említett törvényjavaslatnak ez országgyűlés folyama alatti előterjesztése kilátásba helyeztetett.

Ellenben a bizottság kiemelendők s a t. ház figyelmét felhívandónak vélte ezen jelentésében arra, ha vajjon nem lenne-e szükséges annak lehetővé tétéle iránt intézködni, hogy az állami szám-szék elnöke, vagy ennek képviselője legalább a törvényszerű hatáskörére vonatkozó előterjesztések tárgyalása alkalmával a képviselőház üléseiben a szükséges felvilágosítások megadása végett megjelenhessen.

E jelentésnek nem lehet célja e helyütt felsorolni mindazon változtatásokat, módosításokat, kihagyásokat e új beigtatásokat, melyeket a bizottság egyes szakaszoknál czélszerűség, szabatoság, helyesebb sorrend, vagy irány szempontjából hoz javaslatba; mindezeket a bizottság dolgozatát teljesen tartalmazó s a változtatásokat felismerhetőleg jelző, ide rekesztett szekezet magában foglalja; szükséges azonban tájékozás végett elősorolni azon módosításokat, vagy új tétéles beigtatásokat, melyek az eddigi szabályoktól lényegesebb különböznek s elvi eltérést foglalnak magukban.

Az alakulásról szóló I. fejezet huszonöt szakasza közt csakis a 14-ik az, mely a tanácskozás biztosabb vezethetése tekintetéből új szövegezést nyert, elejét véve azon, a tárgyalást nehezkessé, sőt bizonytalaná tevő elmagyarázásoknak, melyek a ház minden alakulási működésekor a megbízó levelek osztályozásánál előfordultak.

Ugyanezen nézet vezette a bizottságot a 18. §-ban tett két szó módosításánál is.

Lényegesebbek az eltérések a tanácskozási rendről szóló III. fejezetet illetőleg, melynek első czime az osztály-tárgyalást, mint a tanácskozásra előkészítés egyik nélkülözhetlen tényezőjét állítja fel.

Minthogy a bizottság a háztól nyert utasításánál fogva a szabályokban tapasztalt hiányok pótlásáról köteles javaslatot terjeszteni elő, ebbeli föladatainak egyik legfontosabb mozzanatát helyesen vélte az ügyrend azon részének kimerítő megvitatásában keresni, mely az előkészítés lényeges factorát képezvén, a törvényalkotás munkájában legtöbbször döntő befolyással lehet.

Szívesen ismeri el a bizottság azon nagy horderejű előnyöket, melyeknek a törvényhozás az osztálytárgyalások folytán annyi ülésszakon át részese volt; tudja, hogy épen az osztályok azok, melyekben, mintegy bizalmas körben, a képviselők a benyújtott törvényjavaslatokkal megismerkedhetnek, fölvilágosítást kérhetnek, a szükséges adatokat sürgethetik, a minisztert vagy megbízottját meghallgathatják, s mindezek alapján a tárgyalás alatti kérdésben biztos véleményt állapíthatnak meg; sőt meghajol a bizottság azon nagy igazság előtt is, hogy midőn az osztálytárgyalások a nyilvános tanácskozásra készítek elő a kérdést, egyszersmind az újabb erő számára oly alkalmul — hogy ugyanondjam — iskolául szolgáljanak, melyben magukat

lem, az ártatlan alótan rogyik össze, — de nem kéne az őrangyalok, a szeretet, könyörület megjelennek a láthatáron, s a következő pillanatban az ártatlanság győzelmét ünneplik a kaján irigyek holtteste felett, kik porban fetrengenek előttük. — Emitt az ellenszenvet fogták körül a rokonszenv és szeretet, ördöklő nyelvük halálos szurásokat ejt, miglen egy szerencsés véletlen véget vet a tusának, kiderülvén, hogy küzdöttek semmi ért.

Fennebb azt mondtuk, hogy az e laboratóriumba bejutott anyagok mindig nagyobbitott kiadásban kerülnek ki. Okadatoljuk e nézetünket.

Bele fáradsz az élet zajába, pihenni vágyó lelked nyugalmat keres; a vizsga szemek elől el-elhúzódol nyugalmas lakodba, hol nem háborgat semmi. Atadod magad a lelki mérlegnek, azt hive, hogy pár percze elfeledtek az emberek. — Csalódásba ne ringasd magad k. olvasó. Bizonyos lehetsz, hogy minden összebeszéléssel nélkül legalább is haton indulnak keresésedre a Farkas Sándor sirjához, öngyilkossági szándékot tétélezvén fel; hosszas kimaradásodat nem tudják egyébre magyarázni, pedig meglehet a legkényelmesebben ereszgeted a bodor füstöket meleg kandallód mellett, gondolkozva e théma felett: mégis szép az élet, borzasztó a halálnak még csak gondolata is. Tovább.

Megunod a városi életnek tarka-czifra hiabavalóságait, meg az alokoskodás, mesterkéltég ezerféle nezeit, s elvágyodol oda, hol a sziv egyszerű, de annál természetesebb érzelmeivel fogadnak, — falura, ez idylli magánya, hogy elkabult lelked visszanyerje természetes frissességét, rugékonyságát, hogy megerősödjék az emberek föli hited, reményed. Messze nem mehetsz, mert ezer meg ezer viszony-szálak fűznek a városhoz, ezeket erőszakosan elmentszeni nem lehet. Azt gondold elhiszik, hogy valamelyik szomszéd helységben dicséred az urat? Csalódásba ne ringasd magad. Hogy Párisból, Londomból küldöttél levelet, hogy Velenczében gondatlanul látogat labaidat a tenger vízében, hogy a jó töltött káposztától undorodó gyomrod Nápolyban macaronni emészt, hogy a persa sah audentiát adott, hogy az Amerikába vezető uton tengeri betegség ért, sőt, hogy éppen most indultál el körülutazni a világot, hogy...

megismertethetvén, mintegy kijelöltté válik előttük a tér, melyen tehetségeiket a törvényalkotás munkája igénybe veheti.

És mindezek daczára a bizottság többsége — szemben azon nagyon is alászállott érdekeltéssel, mely napjainkban az osztálytárgyalások iránt folyton s mindig észrevehetőbb mérvben nyilatkozik, mely körülmény, mig egyrészt az intézmény túléltetésére látszik mutatni, másrészt — s tán épen ezért nagyon is sokat von le amaz előnyökből a gyakorlatban, melyeket a felállított elmélet az osztálytárgyalásoknál kilátásba helyezett; — ezek elejtését s helyettük a bizottsági tárgyalások behozatalát tartja indokoltnak javaslatba hozni.

A bizottság többsége az érdekeltég ezen laza nyilatkozatának okai közt találni vélte még olyanokat is, melyek fennebbi javaslatának mellékes indokait is képezhetik.

Az osztálytárgyalásoknál a többség rendszeresen változik, s ennek eredménye, hogy a határozatokban nem lehet meg a kellő következetesség s később a törvényekben az organikus összhang.

Az osztályok kilencz felé tárgyalván, a miniszter legjobb akarata mellett sem jelenhetik meg mindegyiknél a szükséges felvilágosítás végett; igen gyakran beavatott megbízottakat se állíthat elő kellő számban.

Ilyen s hasonló nehézségek okozhatták, hogy az osztályokból kikerült törvényjavaslatok többnyire a közp. bizottság új szövegezésével terjeszthetettek a ház elé.

A bizottsági tárgyalás mindig ugyanazon tagok hozzájárulásával s az illető miniszter részvételével mellett az előkészítési munkát egyöntetűbbé, szabatosabbá s így a kitűzött magas czélnak megfelelőbbé igérkezik tenni, s e meggyőződésben ajánlja azt a bizottság többsége a t. háznak elfogadásávégett.

Ugyanezen fejezet 2-ik címében az indítványok és interpellációkra vonatkozólag tesz a bizottság oly javaslatokat, melyek az eddigi szabályok határozmányaitól némileg eltérnek.

A javaslat szerint az állandó pénzügyi és vasuti bizottságokba történendő be nem választathat határozottan körülírja: valamint megjelöli az eseteket, melyekben egyes képviselő, mint érdekelt fél, a tárgyalásban részt nem vehet.

A javaslat szerint a képviselők a napirend előtt minden szóbeli indokolás nélkül jelentik be indítványait, mely hogy indokolás végett napirendre tűzessenek, szükséges, hogy az indítványozón kívül még tizenkilencz tag aláírásával támogattassék.

A bizottságot ezen javaslatának mgállapításában vezette a tanácskozási gyorsításra.

Az interpellációk rövid indokollással s mindig írásba foglalva terjesztesnek elő, melyekre az illető miniszter harmincz nap lefolyása alatt felelni tartozik.

Az elnök, mint a ház hatalomteljének képviselője, felruházandó a bizottsági javaslat szerint azon

mindezeket matematikai bizonyossággal tudják, de az elsőnek nem akad hívője.

Kiváncsi vagy ugy-e bár k. olvasó, kik lehetnek tagjai e titkos társulatnak? Nem illik, de mégis elárulom őket, talán nem sertelem meg ismert szerénységüket, legalább tudni fogod, kik iránt kell hálálatosnak lenni, kik őrangyalaid, kik nem engedik a feledékenység porát meggyűlni rajtad. — Hald tehát!

Negyven és hetven között levő mamák, kik sokhoz kezdettek, de mit se végeztek, sokat terveztek, de mindig belesültek; kiknek mindig fő a fejk az intrica miatt; kik reggel öröm-, este fájdalomkönyvet sirnak valamely bevégtetlen mű felett, kiknek csak akkor jár jól a malom, ha mindig felejük hajja a vizet, s minél nagyobb kerépele van a tétéjében; kiknek „édes“, „kedves“, vagy ha ölnyileg görnyedsz meg méltóságos tekintetök előtt, ha minél égrekiáltóbb képtelenségekkel mulattatod phantasiájukat, — „gyálázatos“, „csunya“, „udvariatlan“, ha igazat szólás, ha igyekezel szemük világát megtisztítani a portól, mit abba mások hintettek.

A második osztályba, akárom mondani catorgóriába jönnek a husz és negyven közötti hajadonok: ez a legveszélyesebb elem, nagyon hajlik a communisticus eszmék felé. Proudhon csak bárány ezeket képest; hisz ő csak a külvilágban kívánta a teljes egyenlőséget, ezek pedig a sziv birodalomban, az érzelmek honában, mások segédleme által. Főlörekvésük, olyan lenni, mint más, úgy hódítani, mint más, úgy szeretetni, mint más, s jaj a környezetnek, ha vét magosan kigondolt tervük ellen: mindjárt kész a consilium, kész az anathema.

A csoportot lejárt. de még grassálni szerető uracok egész legiója egészíti ki, kiknek természetesen már nincs akkora szerepük; kötelességük, szolgálai hűségük helybenhagyni minden kotyvaléket, mit az előbbiek kigondolnak, sőt elhalmazni ezt végtelen dicsérettel, hogy nagy kelendősege legyen a köztéren, ezek tehát inkább csak consultativum votummal bírnak.

Igy biz a k. olvasó, ne félj, égi kezek örködnek felettünk.

Hunfy.

jogokkal, melyek szükségesek arra, hogy a tanácskozás kellő rendjét s a ház tekintélyét minden körülmény közt fenntarthatja. A bizottság e nézetből kiindulva, a 132. §-ban körülírja az eseteket, melyekben az elnököt rendentasítást, sőt szövegnyomási jog illetné meg, a nélkül, hogy e végett előbb a házat kérdezzék meg.

A bizottsági javaslat 134. §-a a mi a házszabályunkban eddig ismeretlen eszmét, a vitazárt (cloture) hozza indítványba.

A bizottság többsége is a szólás-szabadság iskolájának tanítványa.

A természet eme szép törvénye iránti hálás hódolatát véli kifejezni akkor, mikor politikai szabadságaink, s így a szó szabadságának is, hüvelyét, a parlamentarismust minden bármilyen részről eredhető megtámadás ellen oltalom alá helyezi.

A szó szabadságát a bizottsági többség javaslata fentartja, s az által, hogy bizonyos eshetőséggel szemben határait megjelöli, csak ellensége, a szabadság ellen védi.

Egy eset adhatná elő magát, mely a vitazár alkalmazását előtérbe léptethetné, s ezen eset az, midőn a kisebbség a többség akaratának érvényesülését a beszédek tervszerű huzása, vonása által lehetleníteni törekednék.

Am a többséget egy élő párt sem bírja elővülhellen örökség gyanánt, osztályrésze az, a forduló viszonyok szerint, minden életképes pártnak, és épen azért hivatva a pártok kezét fogva erősíteni azon intézményt, mely ezen többségbe fogózkodva, teszi az alkotmányos önkormányzat életét szellemét.

A bizottság többsége tehát, midőn a vitazárt indítványozza, azon meggyőződésben van, hogy a biztosított parlamentarismusból a megtámadottnak vélt szólás-szabadság uralkodása van biztosítva.

Egyébiránt ezen szakasz ellen akisebbség külön véleményét jelentett be.

A III. fejezet 3-ik cizmében lényegesebb változtatást foglal magában a 140. §., mely a névszerinti szavazás elrendelését harmincz képviselő aláírásától teszi függővé.

A többség ezen javaslata ellen a kisebbség külön véleményét jelentett be.

Ellérés van az eljárás formára nézve a 18. §-ban, mely a választások eszközését időkiméltés tekintetéből az ülés utánra halasztja.

A ház által elvetett, s azon ülészek alatt többé nem tárgyalható indítványok mellett a 150-ik §. még ez érdemileg már meghaladott tárgyra vonatkozókat is elsorolni javasolja.

A kérvényekről szóló IV. fejezetben lényeges módosítást tartalmaz s fejezet 1-ső §-a, mely a képviselőkhez érkezett kérvények benyújtását is az elnökre ruhazza.

A bizottság szükségesnek találván határozottan körülírni az eseteket, melyekben a kérvény érdemleges tárgyalás alá nem vehető, s ezen eseteket öt pontba foglalva, a 157-ik §. alatt ígaltta be.

Az V. fejezetben azon eseteket szabatosabban jelölve meg, melyek közt az elnök a vitában részt vehet, s ismét az elnöki széket elfoglalhatja, — úgy ezen, valamint a következő fejezetek szakaszaiban is a bizottság semmi változtatást se hoz javaslataba.

A t. háznak f. é. febr. hó 3-án tartott ülésének 941. sz. alatti határozata folytán a kilenczes bizottság utasított, hogy a törvényeknek teljes, pontos és hiteles szövegesezést iránt is terjesszen elő véleményét; mely utasításnak a bizottság megfelelő ide vonatkozó munkálatait határozati javaslat alakjában, valamint a bizottsági dolgozatot magában foglaló szerkezetet, a benyújtott különvéleményekkel együtt mellékelve tisztelettel benyújtván kérem a t. házat, hogy a bemutatott határozati javaslatot elfogadás esetében a m. főrendiházzal közölni méltóztassék.

Budapest, martius 25-én 1873.

Királyi Pál, s. k.
bizottsági előadó.

A főntebb jelentés tüzetesb megérthetése érdekében a bizottság munkálataiból a képviselőknek a pénzügyi és vasuti bizottságokban való megválasztásának, valamint a bizottsági dolgozatot magában foglaló szerkezetet, a benyújtott különvéleményekkel együtt mellékelve tisztelettel benyújtván kérem a t. házat, hogy a bemutatott határozati javaslatot elfogadás esetében a m. főrendiházzal közölni méltóztassék.

99. §. A ház állandó pénzügyi és vasuti bizottságaiban olyan képviselők, kik valamely — az állam által biztosított, vagy azzal vállalkozási összeköttetésben levő vasuti vagy bármint más társulatnak engedélyesei, elnökei, igazgatói vagy igazgató-tanácsosai, meg nem választhatók.

133. §. Ha a szövegben levő tárgyban az indítvány mellett és ellene 20—20 tag már nyilatkozott, úgy egyik részről 10 tag nyilatkozván s a Másik rész szónokai ama számon alól is a szótól elállottak: 50 tag a vita berekesztését indítványozhatja.

Ezen indítvány az aláírók egyike által a következő kijelentéssel nyújtatik be:

„Alól jegyeztek a vita berekesztését indítványozzák.”

A berekesztést kívánó indítvány aláírói

csak az ülésben jelenlevő képviselők lehetnek, s e felett a ház vita nélkül, felállítás általi szavazással határoz.

Ha az indítványt a többség elfogadja, a szövegben levő tárgy felett a vita következő egy ülésben még folytathatják, s ennek bevégeztével bezártnak tekintendő.

Határozati javaslat

a törvényjavaslatok szentesítés alá terjesztésének módja iránt

Előterjeszti a házszabályok átvizsgálására küldött kilenczes bizottság, a képvis.-ház f. évi febr. 3-i 941. szám alatti határozata alapján.

Mondja ki a ház határozatilag:

Minden törvényjavaslat, mely már a főrendiház hozzájárulását is megnyerte, annak szentesítés alá terjesztése előtt mindig egy bizottság által átvizsgálandó azon célból: vajjon a törvényjavaslat szövege megfelel-e az országgyűlés mindkét háza által elfogadott megállapodásoknak?

Ezen bizottság tagjai lesznek a képviselőház elnökének, vagy alelnökének egyikének elnökölte alatt:

a) a főrendiház azon jegyzője, illetőleg bizottsági előadója, ki a törvényjavaslat részletes tárgyalása alkalmával napi jegyző illetőleg, előadó volt;

b) a képviselőház azon jegyzője, ki a törvényjavaslat részletes tárgyalásáról a jegyzőkönyvet vezette;

c) az illető törvényjavaslatra nézve a ház tárgyalása alkalmával működött állandó, vagy időszertinti bizottság előadója.

Budapest márt. 25. 1873.

Királyi Pál s. k.,
bizottsági előadó.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, április 19-én.

— **T. olvasóinkat kérjük, méltóztatásukkal előfizetéseiket mihamarabb megújítani nehogy a lap küldésében fenakadás történjék**

— **Gizella főhercegnő menyegzője.** A magyar országgyűlés küldöttsége szombaton fog fogadtatni ő felségeik által, hogy kifejezze előttük az országgyűlés szerencse kívánatait.

— **Előkészületek Gizella királyleány menyegzőjére.** Többek közt a bécsi tanuló ifjuság is készült imponans fáklýásmenetet rendezni ez alkalomból; fáklýásmenetben való részvétellel fel lettek szólítva még különböző egyletek, testületek, vasuti és bankhivatalnokok. — A bizottság küldöttségileg megkérte Hohenlohe főudvarmestert, mikép ő felségének a királynak a bécsi tanuló ifjuság óhaját a fáklýásmenetnek szombaton este leendő megtarthatását illetőleg bejelenteni sziveskedjék; a király legszorosabb és zajtalan magánkörben óhajtván a menyegző napja előtti estét tölteni — tagadó választ adott; mire a fáklýásmenet természetesen elmaradt. Másnap f. hó 17-én d. u. 1 órakor fogadta aztán kárpótlásul a magas menyasszony a bécsi tanuló ifjuság küldöttségét külön kihallgatáson.

— **A bécsi polgári bálra** is nagyban folynak az előkészületek, 3000 jegy kiadását terveztek s már is jóval tulmentek e számon, mert 10,000-nél többen jelentkeztek, kik mind jogos igényeket támasztottak; bár a legnagyobb elővigyázattal járnak el a jegykiadás alkalmával még sem volt elkerülhetlen az agiotage, így közelebről egy jegyet 50 frrtal adtak el. Strauss maga játszott 80 emberre növelt zenekarával. A polgári ünnepélyen, mely f. hó 17-én megtartottott ő felségeik a főhercegek esti 10 órakor s a legmagasabb udvar 1/2 11 órakor jelentek meg. Szorosan a családi körben tartott udvari ebéd volt a bécsi várkastély u. n. Sándor szobáiban f. hó 15-én esti 6 órakor; a kíséreti személyzet a lovagteremben ebédelt. 16-án pedig ő felsége Lajos Károly főhercegnél volt családi ebéd.

— **Gizella főhercegnő férhez menetele alkalmából** a következő lajtántuli városok képviselői megküldötték legújabbán üdvözlő s szerencsétlőt küldöttségeket a királyleány menyasszonyhoz: Stanislan város; ugyanott az izraelita jótékony egyesület a magas menyasszony menyegzője napjának délutánján ünnepélyt fog rendezni; Kindberg város a mürzvölgyi (Stiria) birtokosok egy oda való művészöl által festett s az alpesi florát ábrázoló olaj festményt küldöttek; Idria város, hol a menyegző napjának délutánján hangverseny lesz; Gradiska — albumot küld; a prosnitz városi képviselő pedig 50,000 frrt alapítványt tesz a főhercegnő nevére, melylyel egy kórházat fognak felállítani. Salzburg szintén küldöttségileg adat át egy diszalbumot.

— **Az udvari hangverseny** — tudvalevőleg mintegy előzelleltől a Gizella főhercegnő menyegzőjének napján tartandó ünnepélyekre rendezve — a bécsi Hofburg redout termé-

ben f. hó 15-én este csakugyan vége ment; és pedig oly fényes és díszes közönség előtt, melyet a termek rég nem láttak. Mit a Duna melletti császár város pompás öltözékekben, egyenruhákban, díszöltönyökben, rendezelkekben és ékszerelkekben felmutathatott — az mind együtt volt. A király tábornagy egyenruhában Lajos főherceget vezette; a királyné a vőlegény atyja oldalán lépdelt (ibolya színű robe hosszú uszálylyal, gyémánt diáden, ugyanolyan nyakék, gyémánt kereszttel s egyszerű hajékménynyel). Ezt követék a menyasszony s a vőlegény s a főhercegek, hatalmasságok képviselői stb stb. A program első számát „Oberon” nyitánja képzé; mire Walter ur udvari operai énekes énekle Scanzieri gyönyörű olasz románzat „Io láme-ro” mire a program többi számai következtek.

— **Budapest összes nőegyleti** érdekes ajándékot küldenek Gizella főhercegnőnek. Az ajándék tárgya egy kékszmű kristály névjegytálcza, a bajor és osztrákhoz ezüstös címerével. A tálcza aljára kivülről a 13 egyeslet címe van fölvsve. Az ajándékot f. hó 19-én 3/4 1 órakor több egyeslet képviselői fogják átadni. A küldöttség következő öt tagból áll: gr. Karácsonyi Guidoné képviseli az összes nőegyleteket. gr. Károlyi Istvánné az asytl és creche-t. Braun Lajosné szül. Benitzky anóképzőegyletet, V. Lőrincz szül. Szentiványi a magyar gazdasszonyok egyesletét és Marschalko Leoné a protestans nőegyletet.

— **Debreceni nászajándék** Gizella főhercegnőnek. A debreceni csizmadia társulat Gizella főhercegnőnek nászünnepele alkalmából női topánt küldött. Ez a csizmadia mesterség remek műve, testszínű bőrből selyem díszítéssel, a topánt magyar nemzeti kokárda ékesíti. Készítette Gulácsi Mihály, debreceni csizmadia.

— **Gróf Nádasdy Lipót** komáromi főispán jubileumának ünnepélye apr. 17-re volt kitűzve. Az előkészületek megemlítjük, hogy 200 egyenlően öltözött lovasból álló banderim fogja a főispánt a városba kísérni; a megyeház terme 3000 frrnyi költséggel kiújított, a bál díszítési költségei ugyanannyira fognak rugni. A belépti jegyek a bála egy család számára 20 frrban vannak megállapítva — és ily módon remélik a költséget fedezhetni. A díszebéd két helyen lesz, a megyeház termében 150 vendég számára és két vendéglőben 300 vendég számára; a költséget a főispán fedezi. A díszebédre csupán ó borok vannak szándva, valamint 10,000 darab szivar, melyet a gróf ez előtt 10 évvel vásárolt, százát 35 frrjával.

— **A „Kelet” anyamasszony** ismét nyelvel. Természetes! Amde az épen nem természetes, hogy a tudomány-egyetem bölcsészének vezérlete alatti lapban oly modorban bírálnak, melynek hasonmását egyetlen magyar tiszteességes lapban sem találjuk fel. A Lónyay piczulák kifogyása, az előfizetők elpártolása lehet ok a bossúságra, de ezt irodalmi hangon is lehetne nyilvánítani. A gorombaság nem virtus, ebben kár versenyezni a havasi borzos, szurtos legényekkel. Különböben lehet, hogy a „Kelet” szerkesztője nem ér reá lapját figyelemmel kísérni, mert az egyetemi bölcsészeti tanszék mellett el levén foglalva a ref. collegiumban való tanítással is, a szerkesztői teendőkre nem jut elég ideje. E felett kellene gondolkodni! Mert három urnak szolgálni jól alig lehet.

— **Szabó Károly**, jeles történészünk és közkedvességű egyetemi tanárunk, Nagyváradról, hová történelmi kutatások végett utazott volt, tegnap érkezett vissza városunkba.

— **Tűzoltóink** Stierling János torna tanár megérkezével ezental minden nap két ízben fognak gyakorlatot tartani a mászóházban, és pedig reggeli 5 órától kezdve 8-ig, délután szintén 5-től egész estig.

— **Világkiállítási hírek.** Alig 14 nap választ el a kiállítás megnyitási napjától s mint bécsi lapok írják, még sok minden minosen készen; igaz ugyan, hogy a faállvány részeket már nagyban hordják ki a kiállítási térről, de még téglát igen sokat hordanak oda, a tulajdonképi iparpalota már teljesen készen van ugyan, a külső díszítési kellékek kivételével; a melynek befejezése egyáltalán minden akadály nélkül folyhat a felállítási nagy zűzavar közepette. Altalánosán hiszik, hogy a nagy rotunda belsejének díszítésével a megnyitás napjáig nem lesznek készen. Az udvari építkezések közül is többen hátramaradtak. A magán épületek közül pedig sokan nagyon kezdetleges állapotban vannak még. A Duna csatornán átvezető hidakat nagyobb részét kijavították; a kiállítási térre vezető utakkal még nincsenek egészen készen, sőt még több hotel sem fog május 1-re megnyitni. Ugy látszik, hogy a nagy igyekezetben és sietségben kissé elkéstek.

— **A Pestváros által** Gizella főhercegnő menyegzőjére felajánlott diszalbum táblái meggyiszínű bársonnyal vannak bevonva és Rauscher tanár rajzai után készült ezüst, arany és email művekkel díszítve. A felső tábla közepét egy kerülek idomu, magyar nemzeti színekben tartott finom rajzu email foglalja el Gizella főhercegeasszony monogrammjával és négy kitűnő tűzü magyar nemes opállal; a sarkokat remek magyar stýlú és

finoman csiszolt ezüst lemezek foglalják össze, minden lemezről a fedél közepéhez hasonló szélességben kapocs gyanánt lemezek rakattak le. Mind ezen ezüstből készült dísz arányos háromszögek-ből áll, melyek közepén kidomborodnak és aranyozottak, rajtuk ismét több rubin és egy smaragd bokretáva foglaltatott össze. Az összes ezüst-díszitmény előbb sötét barna bőrre illesztetett és azután csak a bársony borítékra, mi által az ily műveknél rendesen szembeötölő merevség mellözvetett. A kapocs Pest városa címere szép email müben tűnik föl.

Nemzeti színház.

(R.) Péntek, április 18. „Orpheus” operette 4 felv. Irtá Cremier, zenéjét szerze Offenbach. Sokszor látott operette, mely épen azért csekély számú közönséget vonzott a színházba. Jupiter (Szilágyi), Eurydice (Szilágyiné) Plutó (Zajonghy) játékaról úgy mint énekről csak dicsőrelet szólhatunk; Szilágyiné utolsó dalát zajosan megtapsolták; Marcell (Styx) tulzolt comicumával igyekezett a közönséget derülségre hangolni, ezt el is érte. Szentgyörgyi (Orpheus) elég jól töltte be szerepét, különben kár fellépnie az operettelében, miután arra gyenge hangja nem igen alkalmas. Nem ajánlhatjuk eléggé Cupido urinak s a gyönyörű istenasszonyoknak, hogy csak Jupiter, és ne egy szerszind Offenbach ütényeit is, — gonyolják ki; e részben csak Dékány Róza volt kivétel; a karok ha a nevetés mellett az énekre is ügyeltek volna, elmarad az a pár botrányos gixer.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873 márczius 10-től.

A magyar keleti vasut menetrendjét márczius 10-én megváltoztatván, következő menetrenddel indulnak

Kolozsvár és Felvincz között:

Kolozsvárról Tordára és Felvinczre indul naponként háromszor, reggeli 8, délután 4 és estvéli 7 órakor, a délutáni 4 órai menet Szebent, Segesvárt, Károlyfehérvárt és Aradot köti össze. Várakozás nélkül, az estvéli 7 órakor induló gyorskocsi a Marosvásárhelyre induló vonathoz csatlakozik várakozás nélkül.

Felvinczről Tordára és Kolozsvárra indul naponként kétszer, éjjeli 1 órakor a Marosvásárhely felől jövő utasokkal, és reggeli 5 és 6 órakor a Nagyszeben, Segesvár, Károlyfehérvár és Arad felől jövő utasokkal, ezen 5 és 6 órai indulásra mindég két gyorskocsi fog Felvinczen lenni, úgy, hogy bármennyi utas jönne is a három irányból, a tovább szállításra bizonyosan számíthatassanak.

Kolozsvárról Szamosújvárra és Deésre naponta kétszer, reggeli 8 és délután 3 órakor.

Deérről Szamosújvárra és Kolozsvárra naponta kétszer, reggeli 7 és délután 1 órakor.

Araszabály 30 font szabadpodgyászszal: Kolozsvárról Tordáig vagy vissza 2 ft, tulsuly 2 kr; Kolozsvárról Felvinczig vagy vissza 1-ső és közbelső Coupe 4 ft, hátulsó Coupe 3 ft 50 kr, tulsuly 4 kr. Kolozsvárról Szamosújvárig vagy vissza 1. és közbelső Coupe 2 ft 40 kr, hátulsó Coupe 1 ft 80 kr, imperial 1 ft 70 kr, tulsuly 3 kr. Kolozsvárról Deézsig 1. és közbelső Coupe 3 ft 20, hátulsó Coupe 2 ft 70 kr, imperial 2 ft 50 kr, tulsuly 4 kr. A közbeeső kisebb állomások 40 krajczárjával mértföldenként számíttatnak, azon megjegyzéssel, hogy a megkezdett méföld egészbe számíttatik.

Mint hogy a t. cz. utazó közönség kényelmére az intézet minden lehető kényelemről gondoskodik, reméli további pártfogásaikat is megnyerhetni.

Kolozsvárt, márczius 3-án 1873.

Kibédi Biasini Domokos,
gyorsutazási tulajdonos és igazgató.

Arjegyzék. ápril hó 17-én tartott hetivásárról (alsó a. nő középár.) Tisztalabuza 7 ft. 62 kr. Eleybuza 5 ft. 12 kr. Rozs 4 ft. 36 kr. Arpa 2 ft. 82 kr. Zab 1 ft. 50 kr. Törökbuza 3 ft. 42 kr. Pityóka 2 ft. 50 kr. Marhahus fontja 24. Kolozsvárt, ápril hó 16-én 1873.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Ápril. 18-ról. 1873 5% metaliques 70.60. nemzeti kölcsön 73.40 1860-diki államkölcsön 102.50. Bankrészevények 947. Hitelrészevények 332.— London 108.85. Ezüst 107.85 Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 8.70

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 79.—. Temesi 77.25. Erdélyi 77.—. Horv. Szlavon 83.25.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

A „Länderbanken-Verein“ Váltóirodája

Bécsben, Stadt, am Hof 5 sz.

ajánlja magát mindenféle állampapír, sorsjegy, részvény, záloglevél, elsőbbségi és más értékpapír vásárlására és eladására, azoknak bel- és külföldi arany vagy ezüst-pénzre váltására, általában minden e szakmába vágó megrendelések és üzletek eszközésére.

(769)

3-3

Eladó birtok.

A kolozsvári határon a Házsongárd felett 10 hold szántó-, kaszáló birtok egy tagba a szükséges pajta, szin, lakó házzal és itató kuttal tanyai használatra ellátva **eladó.**

Értekezhetni ügyvéd **Ferenci Miklóssal** Kolozsvártt, Bel-Szénutcza.

NEGYENI

küldi meg bérmentes megkeresésekre (5. krajczár levélbélyeg)

mennyiségnyi tanár

ORLICZBER

Berlin, Wilhelmstrasse 5, legújabb nyeménnylistáját

(nem előfizetés mellett, mint sok család utánzója, a kik több hirlapot ellene névtelenül zúditottak fel s öt rágalmazták), felvilágosításokkal tudományosan elismert, s tudvalegőleg általánosan szerencsés lottó-áték utasításait illetőleg.

j * Egy ily megkeresést tanácsolhatunk olvasóinknak.

A sz. 2-2

758

A hirdlapokban bármely könyvkereskedés által hirdetett könyvek, hangjegyek, általában gyorsan és azonnal kaphatók.

Demjén László

Legújabb hangjegyek.

Legújabb itatok és képes könyvek minden kor számára. Ina- és áttartású könyvek, egyszerű olcsó újszandán díszkötésben.

Iskolai könyvek, nagy válogatásokban.

m. k. egyetemi könyvtár.

Kolozsvártt.

(620) 28-*

Zongorák 300 fttól 450 fttig.
Pianinok 350 fttól 450 fttig.
Használt zongorák 80 fttól 180 fttig.
a legolcsóbb áron a minőség szerint, jótállás mellett.

A legújabb könyvek az iródalom minden ágából azonnal kaphatók vagy megrendelhetők s vidékre is rögtön elküldhetők.

9-12

Bollinger Ferenc bécsi gépmérnök.

újanjavított s újabb időben legkeresettebb

HORDOZHATÓ JÉGPINCZÉK

gyára, ajánlja legelősebb jégpinczéit sör és bor sat. számára, jég-hűtő készülékek, ételek, tej hűs, zsírmérnök sat. eltartására, víz-hűtő készülékeit, fagyalag-épeit és rezervóirjait fagyalag számára, aránylag legolcsóbb árban. Ajánlja továbbá az emített czégg pezsgő- és ön pezsgő-csapjait s hordó dugaszait, pincze felvönőit, jégkészítőkkel és a nélkül, s mindenféle igazlásokkal eszközöl, valamint csapokat és dugaszokat újakkal becsereél. Megrendeléseket az emített tárgyra, valamint vendéglők és kocsmák be- rendezésére ellögod, pontosan és jutányosan teljesít, s kívánatra mintákkal és anyagzékkel szolgál.

gyári főraktár, Bécs, Wieden, Heumühlgasse Nr. 2.

768.

Kis részletfizetésre évnegyedenként vagy havonként

áruunk egyes sorsjegyekre szóló részletjegyeket, tetszés szerint egybeállított csoportokban s a legjutányosabb feltételek mellett.

Mindjárt az első részlet-fizetés teljesítése után s a részletek törlesztése közben egyes-egyedül valamennyi sorsjegy nyerő számaira játszik a vásárló!

A közelebbi huzásokra

különösen ajánljuk

a braunschweigi 20t alléros sorsjegyeket

huzás május 1-én, főnyeremény 20,000 tallér,

a magyar elsőbbségi sorsjegyeket

huzás május 15-én, főnyeremény 150,000 ft.

1864-ki sorsjegyeket,

huzás június 1-én, főnyeremény 250,000 sz.

a 3%-os török sorsjegyeket egyenkint 400 frtjával.

Huzás június 1-én, főnyeremény 300,000 frank.

Az osztrák ipar-bank Részletfizetési osztálya

azelőtt

Fürst Ede

Bécs, Sz.-István tér.

(784) 5-5

(Utányomat nem díjaztatik.)

Hirdetmény.

Alóírt tisztelettel jelenti a. n. é. közönségnek, hogy **b.-középutczában** a „Kisegítő pénztár-egylet“ melletti földszinti

bútorraktárát

a legelősebb és legnagyobb választéku bútorakkal újonnan berendezte s ezek nálla a legjutányosabb árban és felelősség mellett kaphatók.

Kaphatók továbbá alóírt gyárában épületekhez szükségelt készletek u. m. padozatok, tölgyfa kockák padozathoz, több százra menő kész ajtók, ablakramák, táblák sat. s mind ezek tökéletesen jól kiszáradt ép anyagból elkészítve.

Ajánlja továbbá Hunyadmegyében Zsobok határon felfedezett nagyválasztéku s bár mely nagyságu kötáblait, melyek felülmulják ugy szilárdságukra, mint szépségükre a külföldi márványtáblákat.

Elvállal továbbá szakmájába vágó mindenféle megrendeléseket, melyek gyors és felelősség melletti pontos teljesítésére magát kötelezi.

Bizván a nagy érdemközönség eddigi kegyes pártfogásában s ajánlvá magam ovábbra is.

Haller Ferencz,

asztalos mester.

752

9-10

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvártt, főtér báró Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIR-ÜZLETÉBEN

főtér, Gyulay-ház, felvállal mindennemű

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Alóírt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonanfelszerelt és izletes betűkkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** elfogad, u. m.:

könyvek, bármely hazai nyelven, körözüvények, rovatos iven, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek, baromútlevelek, vásárcédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árak, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA **1 frt.**

FELVÁLLAL KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT IS.

HIVATALOS MUNKÁKRA NÉZVE

a nyomda. — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a papírok a legelső papir-gyárakból szerezettek be, és azok a hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak, és a legszükségesebb mintázatokból kész raktárt tart, a meglévőket postafordultával, a szokatlan formájukat pedig a legrövidebb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosított.

Gámán János örökösei könyvnyomdája.

65-*